

S
ygn. akt:I Cgg 20/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2023 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. Z.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o naprawienie szkody

zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą

w K. na rzecz powódki A. Z. kwotę 589.282,60 zł (pięćset osiemdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt dwa złote 60/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 500.000 zł (pięćset tysięcy złotych) od dnia 4 lutego 2023 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 89.282,60 zł (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt dwa złote 60/100) od dnia 12 maja 2023 roku do dnia zapłaty;

oddala powództwo w pozostałym zakresie;

zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 9.317,92 zł (dziewięć tysięcy trzysta siedemnaście złotych 92/100) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;

nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego

w Gliwicach kwotę 36.604.63 zł (trzydzieści sześć tysięcy sześćset cztery złote 63/100) tytułem kosztów sądowych.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I Cgg 20/20

UZASADNIENIE

Powódka- A. Z. w pozwie złożonym w dniu 19.06.2020 r. (data stempla pocztowego) wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. w K. kwoty 500.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa oraz o

zasądzenie kosztów procesu, tytułem jednorazowego odszkodowania za szkody powstałe na nieruchomości położonej przy ul. (...) w R., zabudowanej budynkiem mieszkalnym,

ewentualnie o zobowiązanie pozwanej do usunięcia szkód górniczych na jej nieruchomości poprzez wypłatę kosztów rektyfikację budynku mieszkalnego i remontu wszystkich elementów nieruchomości z odsetkami od dnia złożenia pozwu. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu podała, że jest właścicielem wyżej opisanej nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym. Budynek uległ uszkodzeniu na skutek eksploatacji górniczej - budynek uległ m.in. wychyleniu. Powstały też inne szkody na nieruchomości: w garażu, ogrodzeniu, bramie, nawierzchni z kostki brukowej. Naprawa szkód winna nastąpić w drodze wypłaty odszkodowania.

W piśmie z dnia 24.02.2023 r. (k.230 – nadanym w UP dnia 27.02.2023r) powódka dokonała modyfikacji powództwa, domagając się zasądzenia odszkodowania w kwocie 628.720,48 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób: od kwoty 500.000 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia doręczenia pozwanej odpisu opinii biegłej R. Ż. (1) i od kwoty 628.720,48 zł od dnia doręczenia pozwanej odpisu tej opinii do dnia zapłaty.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów. Wskazała, że zawarła z powódką dwie ugody: z dnia 13.02.2018r dotyczącą robót remontowych oraz z dnia 10.09.2018r dotyczącą odszkodowania za wychylenia budynku. Ugody uregulowały kwestie naprawy szkód. Zakwestionowała nadto datę naliczania odsetek, wskazując, że ewentualne odsetki mogą być naliczane od dnia wyrokowania.

Sąd ustalił co następuje:

Powódka jest właścicielem nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), na której posadowiono budynek mieszkalny. Powódka jest zamężna lecz nieruchomość stanowi jej majątek odrębny. (wydruk z Kw – k.14-18).

Na nieruchomości powódki ujawniały się szkody spowodowane działalnością górniczą pozwanej.

W związku ze szkodami górniczymi powódka zawarła z pozwaną ugodę z dnia 13.02.2018r., w której ustalono, że naprawa szkód w budynku mieszkalnym, w ogrodzeniu i nawierzchni wyszczególnionych w ugodzie nastąpi przez poszkodowaną we własnym zakresie a pozwana zapłaci za roboty naprawcze kwotę 11.750,27 zł (ugoda z aneksami k. 36-40, protokół odbioru robót k.41,42). Szkody objęte tą ugodą zostały naprawione, lecz po jakimś czasie na nieruchomości ujawniły się nowe szkody górnicze. (przesłuchanie powódki).

W związku ze szkodami górniczymi doszło do podpisania ugody z dnia 10.09.2018r., w której wskazano, iż na skutek ruchu zakładu górniczego ujawniła się szkoda w budynku mieszkalnym powódki w postaci wychylenia budynku od pionu o wartości wypadkowej 13,28 promila a naprawa szkody polegać będzie na zapłacie odszkodowania za utratę wartości budynku. Wysokość odszkodowania ustalono na kwotę 36.349,33 zł. (par. 2, par. 3, par. 4 ust. 1 ugody). W par. 5 ugody wskazano, że przedsiębiorca i poszkodowany ustalają, że zapłata powyższego odszkodowania wyklucza naprawę poprzez wykonanie rektyfikacji budynku a w razie zwiększenia się wychylenia budynku zostanie zawarta kolejna ugoda. (ugoda k.10,11).

Ugody z 10.09.2018r nie podpisała powódka będąca właścicielką nieruchomości lecz jej małżonek K. Z.. Uczynił to nie posiadając pełnomocnictwa udzielonego przez powódkę. Powódka nie zatwierdziła jego czynności. (zeznania świadka K. Z. k.68,69, przesłuchanie powódki k.69, 70, e-protokół k.72)

Pismem z 21.06.2019r powódka złożyła skierowane do pozwanej oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli dotyczące ugody z 10.09.2019r, z powołaniem na błąd co do możliwości podpisania ugody i co do zrzeczenia się w przyszłości rektyfikacji budynku (oświadczenie k.7, pismo pozwanej z 16.12.2019r k.9).

Pozwana przeleżała na konto powódki kwotę 36.349,33 zł, powódka kwotę tę zwróciła, jednak pozwana ponownie dokonała przelewu. Kwota pozostaje na koncie powódki, która deklaruje jej rozliczenie. (potwierdzenie transakcji k.8, k.46, przesłuchanie powódki).

Teren, na którym usytuowana jest nieruchomość powódki podlegał wpływom eksploatacji górniczej prowadzonej przez pozwaną. Pozwana prowadziła eksploatację pokładów węgla negatywnie oddziaływującą na nieruchomość powódki w latach 2010-2016. Wpływy eksploatacji odpowiadały wpływom III kategorii. Aktualnie w rejonie nieruchomości powódki nie występują wpływy bezpośrednie eksploatacji, występują natomiast wpływy pośrednie (wstrząsy). Teren jest uspokojony od końca 2018r. Wchylenie budynku mieszkalnego powódki pozostaje w związku przyczynowym z działalnością górniczą pozwanej. (opinia biegłego z zakresu górnictwa i geologii J. P. k.74-107, k.125-139).

W budynku mieszkalnym powódki wystąpiły szkody spowodowane działalnością górniczą, za która odpowiada pozwana. Główną szkodą, jak ujawniła się już przed 2018 r jest trwale wchylenie budynku od pionu powodujące średnią uciążliwość w użytkowaniu. Pomiary wykonane w 2022r wykazują, że budynek w dalszym ciągu wychyla się, choć w sposób mniej gwałtowny. Wchylenie zwiększyło się z maksymalnej wartości 13,38 mm/m do wartości 17,80 mm/m. Powiększające się wchylenie budynku od 2018 r powodowało systematyczne zwiększanie się dodatkowych naprężeń w elementach konstrukcyjnych i w efekcie uszkodzenie elementów niekonstrukcyjnych, deformacje ościeżnic drzwiowych, obniżenia i miejscowe deformacje nawierzchni i elementów ogrodzenia, Dodatkowo na budynek niekorzystnie działało obniżenie terenu o wartości około 1m oraz wstrząsy górnicze o II stopniu intensywności, które intensyfikują powstałe już uszkodzenia. Budynek został zabezpieczony na II kategorię wpływów górniczych a na terenie występuje III kategoria wpływów. Budynek powódki nadaje się do rektyfikacji. Naprawy wymagałyby również inne uszkodzenia.

Budynek został oddany został wybudowany po 2009 roku, zgodnie ze sztuką budowlaną. W budynku nie stwierdza się uszkodzeń pochodzenia pozagórniczego, jest należycie utrzymany i konserwowany.

Roboty objęte ugodą zawartą dnia 13.02.2018r zostały faktycznie wykonane. Powstały jednak nowe szkody, takie jak: zarysowania obudowy z płyt kartonowo-gipsowych, spękanie płytek ceramicznych posadzki, rozszczelnienie połączeń dachowej na obróbkach blacharskich, deformacja obudowy ościeżnic drzwiowych, spękanie tynków elewacji. Ponownie uaktywniły się uszkodzenia ogrodzenia, głównie bramy i furtki. Dalsze osiadanie budynku spowodowało dalsze deformacje nawierzchni utwardzonej.

Koszt robót rektyfikacyjnych budynku wynosi 693.343,85 zł brutto.

Naprawa szkody winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania w wysokości równej wartości technicznej budynku. Naturalne zużycie budynku wynosi według stanu na 2018 rok 2% a według stanu na 2022 rok 3%.

Wartość techniczna budynku powódki (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego materiałów) wynosi: według stanu na 2018r (data powstania szkód) 628.720,48 zł brutto. Wartość techniczna budynku powódki (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego materiałów) wynosi według stanu na 2022r wynosi 625.631,93 zł brutto.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa R. Ź. (1)- k.163-210).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego. Prawdziwość dokumentów nie została zaprzeczona. Wiarę dowodowi z zeznań świadka oraz z przesłuchania powódki sąd dał albowiem były zgodne, logiczne, wzajemnie się potwierdzały i uzupełniały a przez to były wiarygodne. Wiarę dowodom z opinii biegłych sąd dał albowiem były sporządzone w sposób wykazujący znajomość opiniowanej problematyki, były jasne, logiczne, weryfikowalne a przez to mogły stanowić podstawę ustaleń. Odnośnie ustaleń dokonanych w oparciu o opinię biegłego z zakresu górnictwa i geologii J. P. sąd przyjął za podstawę ustaleń tę opinię w zakresie kompetencji tego biegłego a zatem odnoszącym się do kwestii natury górniczo-geologicznej. Wypowiadając się co do kwestii z

zakresu budownictwa biegły wykroczył poza swe kompetencje. W zakresie dotyczącym ustaleń i wniosków ze sfery budownictwa sąd oparł się w całości na przekonującej opinii biegłego z zakresu budownictwa R. Ż. (1). Pozwana zakwestionowała tę opinię lecz nie podważyła przekonująco treści opinii: nie wykazała przekonująco ażeby opinia zawierała błędy bądź ażeby biegłą dokonała ustaleń wbrew specjalistycznej wiedzy z zakresu budownictwa. Strona pozwana nie wniosła o uzupełnienie bądź wyjaśnienie opinii przez biegłą R. Ż., nie wniosła o dowód z opinii innego biegłego – w tej sytuacji sąd uznał, iż wiarygodność opinii biegłej nie została podważona i opinia ta mogła stanowić podstawę ustaleń. Sąd pominął wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu górnictwa i geologii na zasadzie art. 235 (2) par. 1 pkt 2 i 5 kpc albowiem opinia tego biegłego nie została przekonująco podważona a uwzględnienie wniosku spowodowałoby jedynie zbędną zwłokę w postępowaniu. Zarzuty powódki do opinii dotyczyły części opinii odnoszącej się do wiedzy z zakresu budownictwa a w zakresie tej specjalności sąd oparł się na opinii biegłego R. Ż..

Sąd zważył co następuje:

Działanie sprawcze powodujące szkodę trwało w okresie obowiązywania ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011r., która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku.

Zgodnie z art. 144 ust 1 ustawy prawo geologiczne i górnicze, właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą. Do naprawiania szkód będących następstwem eksploatacji, zgodnie z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Nieruchomość powódki położona jest na terenie górniczym i objęta była zasięgiem wpływów górniczych, za które odpowiedzialna jest pozwana.

Pozwana podniosła, iż zawarła z powódką dwie ugody: z dnia 13.02.2018r dotyczącą robót remontowych oraz z dnia 10.09.2018r dotyczącą odszkodowania za wychylenia budynku a ugody te uregulowały kwestie naprawy szkód.

Odnosnie szkód objętych ugoda z 13.02.2018r, szkody te zostały naprawione lecz na nieruchomości powódki ujawniły się nowe szkody. Wskazuje na to dowód z przesłuchania powódki oraz dowód z opinii biegłego R. Ż. (1) (k.173).

Ważność ugody z dnia 10.09.2018r dotyczącą odszkodowania za wychylenia budynku była sporna. Sąd podzielił stanowisko powódki, iż ugoda ta nie została ważnie zawarta. Ugody nie podpisała powódka lecz jej mąż, który nie posiadał pełnomocnictwa powódki i nie był do tego umocowany. Ugoda dotyczyła przy tym majątku odrębnego powódki. Powódka nie potwierdziła ważności umowy (ugody) zawartej przez jej męża bez pełnomocnictwa, zatem na zasadzie art. 103 par. 1 kc, umowa nie stała się ważna. Umocowanie męża powódki do zawarcia spornej ugody nie zostało przez stronę pozwaną wykazane.

W budynku mieszkalnym powódki wystąpiły szkody spowodowane działalnością górniczą, za która odpowiada pozwana. Główna szkoda ujawniły się w postaci trwałego wychylenia budynku od pionu o maksymalnej wartości 17,80 mm/m, co powoduje średnią uciążliwość w użytkowaniu. Powstały też innego rodzaju uszkodzenia w budynku oraz na posesji.

Koszt robót rektyfikacyjnych budynku wynosi 693.343,85 zł brutto. Wartość techniczna budynku powódki (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego materiałów) wynosi według stanu na 2022r 625.631,93 zł brutto.

Stopień zużycia technicznego budynku mieszkalnego przy szacowaniu wysokości szkody winno się uwzględniać odnośnie materiałów gdyż zużyciu technicznemu ulegają tylko przedmioty materialne.

Powódka domagała się ostatecznie zasądzenia jednorazowego odszkodowania w kwocie odpowiadającej wartości technicznej budynku (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego

materiałów) według stanu na 2018r. (data ujawnienia szkody) tj kwoty 628.720,48 zł. Sąd uznał, iż szkodę stanowi wartość techniczna budynku z daty sporządzania przez biegłego opinii (2022 rok); pomimo bowiem, iż szkoda w budynku wystąpiła w 2018r, budynek mieszkalny był nadal zamieszkiwany i eksploatowany – tym samym powódka odnosiła korzyść z budynku a ten w dalszym ciągu podlegał naturalnemu zużyciu.

Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej (art.363 kc). Poszkodowany ma prawo do pełnego naprawienia szkody, nie można go zmuszać do tolerowania szkody we własnym majątku; tu: do zamieszkiwania w budynku w znacznym stopniu pochylonego. Poszkodowany wskutek działalności górniczej nie ma możliwości sprzeciwienia się prowadzeniu eksploatacji górniczej.

Odpowiedzialność przedsiębiorcy za skutki eksploatacji górniczej ma charakter odpowiedzialności deliktowej, a do naprawiania szkód będących następstwem eksploatacji zgodnie z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Mając na uwadze treść opinii biegłego z zakresu budownictwa sporządzonej w sprawie, sąd uznał, że żądanie naprawienia szkody poprzez zasądzenie na rzecz powódki wartości technicznej budynku jest uzasadnione. Takiego wyboru naprawienia szkody dokonała powódka. Wskazać przy tym należy, iż koszt robót rektyfikacyjnych budynku przekraczałby wartość techniczną budynku.

Wartość techniczna budynku powódki (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego materiałów) wynosi 625.631,93 zł brutto. Wartość ta stanowi wysokość szkody powódki. Pozwany przelał na konto powódki w wykonaniu nieważnej ugody z 10.09.2018r kwotę 36.349,33 zł, a kwota ta pozostaje na koncie powódki, która deklarowała jej rozliczenie. Zasadzając odszkodowanie na rzecz powódki należało zatem od kwoty 625.631,93 zł odjąć kwotę 36.349,33 zł, co daje kwotę 589.282,60 zł

Taką też kwotę w oparciu o przepis art. 144 ust. 1 p.g.g. zasądono na jej rzecz. W pozostałym zakresie powództwo oddalono, jako niezasadne.

O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono w oparciu o przepis art. 481 k.c. Powódka żądanie odsetkowe sprecyzowała ostatecznie w piśmie opatrzonym datą 24.02.2023r (k.230) Sąd żądanie odsetkowe uznał za zasadne częściowo. Kwotę należnego odszkodowania biegły wyliczył na kwotę 625.631,93 zł brutto, biorąc pod uwagę stawki w budownictwie obowiązujące na czas sporządzania opinii (grudzień 2022r). Stawki aktualne na ten czas zrekompensowały zatem wzrost cen we wcześniejszym okresie. W konsekwencji sąd uznał za zasadne żądanie odsetkowe od kwoty 500.000 za okres po doręczeniu stronie pozwanej odpisu opinii biegłego, w której została wyliczona szkoda (co nastąpiło 3.02.2023r k.222), zaś od pozostałej rozszerzonej kwoty podlegającej zasądzeniu czyli od 89.1282,60 zł - od dnia następnego po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pisma powódki opatrzonego datą 24.02.2023r. (co nastąpiło 11.05.2023r k.235– z tymi dniami bowiem roszczenie się zaktualizowało i pozwana pozostawała w zwłóce.

Niezależnie od powyższych uwag co do wymagalności roszczenia zauważyć należy, iż powódka nie wykazała by przedprocesowo dokonała stanowczego wezwania do zapłaty określonej kwoty pieniężnej, co mogłoby spowodować wymagalność roszczenia.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c., uwzględniając wynik procesu. Powódka utrzymała się z żądaniem w 93,72%. Łączne koszty stron wyniosły 23.600 zł, z czego na powódkę przypadło 10.800 zł (koszty zastępstwa procesowego wg taryfy) a na pozwanego przypadło 12.800 zł (koszty zastępstwa procesowego wg taryfy oraz zaliczka na biegłych 2.000 zł).

Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano pobranie nieuiszczonych kosztów sądowych od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa. Na koszty sądowe złożyły się opłata od pozwu (kwota 29.465 zł – ustalona od ostatecznego żądania i uwzględniająca wynik procesu) oraz wydatki na wynagrodzenie biegłego (7.139,63

zł). Łączne wydatki wyniosły 9.139,63 zł, zaś pozwana uiściła zaliczkę w wysokości 2.000 zł – pobraniu z tego tytułu zatem podlegało brakujące 7.139,63 zł.

SSO Andrzej Kieć

.